

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 616/2015-21

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 21. januára 2016 v senáte zloženom z predsedu Sergeja Kohuta, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Lajosa Mészárosa (sudca spravodajca) prerokoval prijatú sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej advokátom JUDr. Petrom Peružekom, Advokátska kancelária, Radlinského 1, Hlohovec, vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Piešťany v konaní vedenom pod sp. zn. 13 C 85/2012 a takto

r o z h o d o l :

1. Okresný súd Piešťany v konaní vedenom pod sp. zn. 13 C 85/2012 porušil základné právo [REDAKOVANÉ] na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

2. Okresnému súdu Piešťany vo veci vedenej pod sp. zn. 13 C 85/2012 p r i k a z u j e konať bez zbytočných prietáhov.

3. [REDAKOVANÉ] priznáva finančné zadost'učinenie v sume 1 000 € (slovom tisíc eur), ktoré je Okresný súd Piešťany povinný vyplatiť jej do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd Piešťany je povinný uhradiť [REDAKOVANÉ] trovy konania v sume 432,23 € (slovom štyristotridsaťdva eur a dvadsaťtri centov) na účet JUDr. Petra Peružeka, Advokátska kancelária, Radlinského 1, Hlohovec, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. II. ÚS 616/2015-7 z 24. septembra 2015 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Piešťany (ďalej len „okresný súd“ alebo „súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 13 C 85/2012 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

Z obsahu sťažnosti vyplynulo najmä, že:

„Žaloba vo veci samej bola podaná dňa 11.12.2012. Následne bolo vo veci podané odvolanie voči uzneseniu Okresného súdu Piešťany dňa 26.02.2013, nakoľko Okresný súd Piešťany nevydal predbežné opatrenie. Vo veci bolo vydané Krajským súdom Trnava č. k. 9 Co 128/2013-118 predbežné opatrenie, pričom uvedené bolo vydané dňa 07.05.2013. Po doručení tohto predbežného opatrenia Okresný súd Piešťany vydal dňa 06.06.2013 uznesenie, ktorým upravil vstup účastníka v III. rade a pripustil zmenu petitu. Od 06.06.2013 do dňa podania ústavnej sťažnosti už nevykonal súd žiaden úkon. Z tohto

dôvodu sťažovateľ prostredníctvom právneho zástupcu podal dňa 29.01.2014, 12.03.2014, 02.04.2014 a 25.04.2014 sťažnosť na prieťahy v konaní(...) Na urgencie odpovedal podpredseda Okresného súdu Piešťany dňa 15.05.2014(...), ktorý uviedol, že dohliadne na vytýčenie termínu pojednávania v predmetnej veci. Napriek tejto okolnosti súd však termín pojednávania neurčil a ani nevykonal žiaden úkon a z tohto dôvodu sťažovateľ prostredníctvom svojho právneho zástupcu urgoval dňa 16.09.2014, pričom uvedenú urgenciu prikladám. Nie je akceptovateľné, aby uvedenú právnu vec nebolo možné rozhodnúť po uplynutí 2 rokov, pričom ani skutkovo ani vecne nejde o právne zložitú vec. Opätovne uvádzam, že zo strany sťažovateľa neboli podniknuté žiadne úkony, ktoré by odôvodňovali vzniknuté prieťahy v predmetnom konaní a uvádzam, že zo strany sťažovateľa nedošlo k žiadnym prieťahom, nakoľko bol aktívny a svojimi podaniami sa dožadoval rozhodnutia v uvedenej veci.

Mám za to, že nečinnosťou Okresného súdu Piešťany resp. zdĺhavým rozhodovaním vo veci 13C 85/2012 došlo k porušeniu článku 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a článku 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky v súvislosti s právom na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov. (...) Domnievam sa, že takmer 2 ročné rozhodovanie sporu Okresným súdom Piešťany možno považovať za závažné porušenie základného práva vyplývajúceho z článku 6 ods. 1 Dohovoru a článku 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky. (...) Keďže dĺžka jednotlivých súdnych konaní nie je v žiadnom zákone presne vymedzená, aké časové obdobia budú akceptovateľné a aké nie, bude zrejme závisieť od konkrétnych okolností (Bezichieri z roku 1989, A-164, § 21, Neumeister z roku 1968, A-8, § 24 a Sanchez-Reisse z roku 1986, A-107, § 55). Keďže na dĺžku súdneho konania a lehoty na jeho skončenie nie sú určené intervaly, musia sa tieto lehoty počítať na mesiace a nie roky. Nečinnosť súdu resp. nedostatočná rýchlosť konania súdu v tomto konaní môže mať závažné následky pre sťažovateľa. Takouto nečinnosťou súdu preto sťažovateľovi môže vzniknúť škoda, ktorú mu nik neuhradí. Uvádzam, že v zmysle Dohovoru, musí súd poskytovať efektívnu ochranu práv, čo vzhľadom na dĺžku predmetného súdneho konania sa javí sťažovateľovi ako pohrdanie jeho právami a slobodami.

Sťažovateľ uvádza, že z dôvodu postupu Okresného súdu Piešťany bolo porušené právo sťažovateľa na prerokovanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej

republiky právo na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov, nakoľko postupom Okresného súdu Piešťany vznikli neodôvodnené prieťahy v konaní, a nakoľko niet iného súdu na území Slovenskej republiky, ktorý by chránil jeho základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov.

Sťažovateľ zároveň žiada aj priznanie primeraného finančného zadosťučinenia v sume 3 320 Eur z dôvodu porušenia práva na prerokovanie svojej veci bez zbytočných prieťahov - nedostatočne rýchle konanie Okresného súdu Piešťany, ktoré sťažovateľ odôvodňuje tým, že v tomto konaní súd nezabezpečil a neposkytol ústavou garantované právo na súdnu a inú právnu ochranu a ani neodstránil stav právnej neistoty. (...) Uvádzam, že v uvedenej veci porušovateľ práva od podania žaloby do dnešného dňa nerozhodol s konečnou platnosťou v predmetnej veci, napriek tomu, že sťažovateľ opakovane namietal prieťahy v konaní. Ústavný súd SR podľa ustálenej judikatúry prihliadne na intenzitu porušenia čl. 6 ods. 1 dohovoru a čl. 48 ods. 2 ústavy, ktorá bola vysoká, keďže prerástla až do úplného popretia tohto práva pre sťažovateľa. Zároveň podľa názoru ústavného súdu priznanie primeraného finančného zadosťučinenia prichádza do úvahy predovšetkým v tých prípadoch, keď porušenie základného práva alebo slobody nie je už možné napraviť.

Sťažovateľ požaduje, aby porušovateľ nahradil trovy právneho zastúpenia právnomu zástupcovi sťažovateľa za dva úkony právnej služby uskutočnené v roku 2014 (príprava a prevzatie veci a písomné podanie súdu) a teda priznal odmenu vo sume 284,08 Eur. “

Sťažovateľka napokon navrhuje, aby ústavný súd o jej sťažnosti nálezom takto rozhodol:

„1. Okresný súd Piešťany v konaní vedenom pod sp. zn. 13C 85/2012 porušil právo [REDAKOVANÉ] na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky.

2. Okresnému súdu Piešťany sa prikazuje, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 13 C 85/2012 konal bez zbytočných prieťahov.

3. [REDAKOVANÉ] sa priznáva primerané finančné zadosťučinenie v sume 3320 Eur, ktoré je Okresný súd Piešťany povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. [REDAKOVANÉ] sa priznáva náhradu trov právneho zastúpenia v sume 284,08 Eur, ktorú je Okresný súd Piešťany povinný vyplatiť na účet právneho zástupcu JUDr. Petra Peružeka do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto nálezu. “

2. Na základe žiadosti ústavného súdu sa k veci písomne vyjadrili účastníci konania: okresný súd, zastúpený jeho predsedníčkou, listom sp. zn. Spr. 732/15 z 3. novembra 2015 a právny zástupca sťažovateľky stanoviskom k vyjadreniu okresného súdu z 25. novembra 2015.

2.1 Predsedníčka okresného súdu popísala chronológiu úkonov vykonaných súdom v danej veci a dodala tieto relevantné skutočnosti:

„(...) Sťažovateľka predmet konania označila ako vrátenie plnenia z neplatnej zmluvy, pričom návrh podala na miestne nepríslušnom súde spolu s návrhom na nariadenie predbežného oparenia. Vec bola príslušnému súdu postúpená v priebehu niekoľkých dní. Zložitosť sporu sa prejavila z dôvodu, že sťažovateľka na začiatku konania nebola zastúpená advokátom, preto bolo potrebné odstraňovať nedostatky návrhu na nariadenie predbežného oparenia. Aj návrh vo veci samej bol sťažovateľkou doplňovaný dva krát, pričom až po prevzatí zastúpenia advokátom podaním doručeným súdu 1.2.2013 bol dostatočne zrozumiteľne a vykonateľne špecifikovaný petit návrhu, pričom predmetom konania sa stalo určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti, určenie neplatnosti dvoch kúpnych zmlúv a určenie neplatnosti zmluvy o zabezpečení záväzkov dlžníka prevodom vlastníckeho práva k nehnuteľnosti. Aj okruh účastníkov konania bol doplnený až po prevzatí zastupovania sťažovateľky advokátom. Až 30.7.2013 (právoplatnosťou uznesenia o pripustení vstupu odporcu v 3. rade do konania a pripustením zmeny petitu návrhu) boli odstránené procesné nedostatky návrhu na začatie konania, tak aby súd o podanom návrhu mohol riadne konať, pričom dovtedy súd riešil aj podaný návrh na nariadenie predbežného opatrenia.

Rozpis procesných úkonov vo veci 13C/85/2012:

- návrh bol podaný na Okresný súd Trnava dňa 11.12.2012 spolu s návrhom na nariadenie predbežného opatrenia zákazu nakladania s nehnuteľnosťami,

- dňa 14.12.2012 bol spis postúpený na tunajší súd z dôvodu miestnej príslušnosti

- dňa 19.12.2012 bolo vydané uznesenie, ktorým súd vyzval navrhovateľku na doplnenie návrhu na nariadenie predbežného oparenia,
- dňa 04.01.2013 bol tunajšiemu súdu doručený dodatok k žalobe,
- dňa 14.01.2013 bol spis predložený vyššiemu súdnemu úradníkovi za účelom odmietnutia návrhu na nariadenie predbežného opatrenia
- dňa 15.01.2013 bolo vydané uznesenie, kde súd podanie navrhovateľky, označené ako návrh na nariadenie predbežného opatrenia odmietol
- dňa 01.02.2013 bolo tunajšiemu súdu doručené odvolanie proti odmietnutiu návrhu na vydanie predbežného opatrenia
- dňa 01.02.2013 bol zároveň tunajšiemu súdu doručený dodatok č. 2 k žalobe
- dňa 05.02.2013 spis predložený sudkyňi na základe doplnenia návrhu na nariadenie predbežného opatrenia
- dňa 26.02.2013 bolo vydané uznesenie, kde súd návrh na nariadenie predbežného opatrenia zamietol
- dňa 20.03.2013 bolo tunajšiemu súdu doručené odvolanie faxom
- dňa 21.03.2013 bolo tunajšiemu súdu doručené odvolanie poštou
- dňa 22.03.2013 bolo vydané uznesenie, kde súd uložil navrhovateľke zaplatiť súdny poplatok za podané odvolanie
- dňa 22.03.2013 bol spis predložený na Krajský súd v Trnave, za účelom rozhodnutia o odvolaní navrhovateľky voči uzneseniu 13C/85/2012-94 zo dňa 26.02.2013
- dňa 09.04.2013 bolo vydané uznesenie Krajským súdom Trnava, kde pripustil zmenu návrhu na nariadenie predbežného opatrenia
- dňa 11.04.2013 bol vyzvaný právny zástupca navrhovateľky Krajským súdom v Trnave, aby sa vyjadril k ustanoveniu § 44a a 159a OSP
- dňa 07.05.2013 bolo vydané uznesenie Krajským súdom v Trnave, kde zmenil uznesenie prvostupňového súdu a nariadil predbežné opatrenie do právoplatnosti skončenia konania vo veci samej
- dňa 16.05.2013 zaslal Krajský súd v Trnave tunajšiemu súdu oznámenie o chýbajúcej plnej moci pre zástupkyňu navrhovateľky.
- dňa 21.05.2013 bol nahliadnuť do spisu právny zástupca navrhovateľky

- dňa 21.05.2013 bol spísaný úradný záznam, kde bolo zistené, že podanie navrhovateľky zo dňa 02.01.2013 označené ako dodatok k návrhu na vydanie predbežného opatrenia nebolo do spisu zažurnalizované, nakoľko sa nachádzalo v rovnopisoch.
- dňa 06.06.2013 bolo vydané opravné uznesenie, čím sa opravovalo záhlavie uznesenia Okresného súdu Piešťany č. k. 13C/85/2012-23 a č. k. 13C/85/2012-94
- dňa 06.06.2013 bolo vydané uznesenie, kde súd pripustil, aby do konania vstúpil ako odporca v 3. rade a tiež pripustil zmenu petitu
- dňa 13.06.2013 bola tunajšiemu súdu doručená žiadosť o odstránenie prietahov v konaní a vytýčenie pojednávania
- dňa 27.08.2013 bola tunajšiemu súdu doručená urgencia od právneho zástupcu navrhovateľky
- dňa 30.09.2013 bola tunajšiemu súdu doručená urgencia od právneho zástupcu navrhovateľky
- dňa 19.11.2015 (zo spisu vyplýva, že správne má byť 19.11.2013, pozn.) bol žiadaný Okresný súd Trenčín o zaslanie aktuálneho výpisu z Obchodného registra pre odporcu v 1. rade
- dňa 02.12.2013 bola tunajšiemu súdu doručená urgencia od právneho zástupcu navrhovateľky
- dňa 03.12.2013 bol tunajšiemu súdu doručený výpis z Obchodného registra pre ARTKONTI, s.r.o.
- dňa 15.01.2014 bolo navrhovateľovi zaslané poučenie a odporcom v 1. až 3. rade poučenie spolu s návrhom, aby sa k nemu v lehote 15 dní vyjadrili
- dňa 02.04.2014 bola tunajšiemu súdu doručená urgencia od právneho zástupcu navrhovateľky
- dňa 25.04.2014 bola tunajšiemu súdu doručená urgencia od právneho zástupcu navrhovateľky
- dňa 22.03.2013 (zo spisu vyplýva, že správne má byť 22.10.2014, pozn.) bolo vydané uznesenie, kde súd uložil navrhovateľke zaplatiť súdny poplatok za zmenený návrh
- dňa 20.01.2015 bola tunajšiemu súdu doručená urgencia od právneho zástupcu navrhovateľky
- dňa 10.2.2015 bol vytýčený termín pojednávania na 29.04.2015,

- dňa 28.04.2015 bolo tunajšiemu súdu emailom doručené ospravedlnenie z neúčasti na pojednávaní dňa 29.04.2015 od odporcu v 3. rade

- dňa 29.04.2015 bolo pojednávanie odročené na 24.06.2015 za účelom opätovného predvolania odporcov

- dňa 19.05.2015 bola tunajšiemu súdu zaslaná správa od Obvodného oddelenia policajného zboru Trenčín, kde uvádzajú, že odporca v 2. rade si prevzal zásielku.

- dňa 24.06.2015 bolo tunajšiemu súdu emailom doručené ospravedlnenie z neúčasti na pojednávaní dňa 29.04.2015 od odporcu v 3. rade,

- dňa 24.06.2015 sa na pojednávaní vykonalo dokazovanie, bola vypočutá navrhovateľke a odporca v 2. rade a pojednávanie bolo odročené na neurčito s tým, že právny zástupca navrhovateľky oznámi v lehote 30 ďalšie návrhy na doplnenie dokazovania

- 29.6.2015 právny zástupca navrhovateľky oznámil návrhy na vypočutie svedkov s uvedením ich údajov a žiadal vypočuť štatutárneho zástupcu odporcu v 1. rade a odporcu v 3. rade.

Sťažovateľka do momentu, než sa dala zastúpiť advokátom, nedostatočne zrozumiteľne a vykonateľne špecifikovala petit návrhu na nariadenie predbežného opatrenia aj petit návrhu vo veci samej s ohľadom na skutočnosť, že vo veci samej sa domáhala štyroch rôznych určení.

K prieťahom zo strany súdu v predmetnom konaní došlo z dôvodu nedostatočnej personálnej obsadenosti súdu, ktorý od znovuoobnovenia v roku 2008 mal len 7 sudcov, hoci s ohľadom na veľkosť obvodu mal mať minimálne 15 sudcov. Uvedená skutočnosť mala za dôsledok to, že v senáte zákonnej sudkyne bolo priemerne okolo 600 vecí v pojednávacej agende, čo objektívne neumožňovalo sudkyňi konať vo všetkých pridelených veciach plynule a bez prieťahov, prihliadnuc na skutočnosť, že sudkyňa konajúca v danej veci vybavuje aj agendu starostlivosti o maloleté deti, ktorá je prednostná.

Vplyv na plynulosť konania mala aj skutočnosť, že zákonná sudkyňa JUDr. Jana Tvrdá bola v roku 2013 od marca do mája práceneschopná.

Na záver si dovoľujem poukázať na existenciu systémových nedostatkov v oblasti výkonu spravodlivosti vo vzťahu k dlhodobému nedostatočnému obsadeniu tunajšieho súdu väčším počtom sudcov, ktoré vedenie súdu či konajúci sudca nemôžu ovplyvniť nástrojmi, ktorými by samy disponovali na vyriešenie tzv. objektívnych okolností prieťahov v konaní.

Táto skutočnosť bola zohľadnená i schválenou novelou zákona o sídlach a obvodoch súdov, kde s účinnosťou od 1.5.2013 bol z obvodu tunajšieho súdu odčlenený územný obvod okresu Hlohovec, čo len z časti prispelo k zníženiu nápadu nových vecí, avšak tunajší súd naďalej dokončuje aj všetky veci prevzaté z Okresného súdu Trnava od roku 1997 patriace k územnému obvodu okresu Hlohovec.

Súčasne si dovoľujem poukázať na rozhodnutie Najvyššieho správneho súdu ČR, č. k 16 Kss 9/2013-91 z 20.03.2014, kde disciplinárny senát uznal pri hodnotení prietáhov v konaniach z hľadiska porušenia povinnosti sudcu a jeho prípadného disciplinárneho previnenia, že činnosť každého sudcu má svoje limity a po nikom nemožno požadovať, aby sa nie krátkodobo, ale trvale, pracovne prepínal, vystavoval sa nezvládnuteľným stresom a v prospech nadštandardného plnenia pracovných úloh dlhodobo úplne potláčal svoj súkromný život. Sudca preto nemôže byť uznaný disciplinárne zodpovedným za to, že je dlhodobo značne vyťažovaný a v dôsledku toho jednoducho nie je schopný robiť všetky potrebné úkony bezodkladne tak, ako by zodpovedalo potrebám každého jednotlivého konania a najmä záujmom účastníkov na čo možno najrýchlejšom rozhodnutí vo veci.

Netrvám na ústnom pojednávaní a súhlasím s tým, aby Ústavný súd SR upustil od ústneho pojednávania v zmysle ust. § 30 ods.2 zákona o ústavnom súde, keďže od ústneho pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.“

2.2 Právny zástupca sťažovateľky v reakcii na uvedené vyjadrenie okresného súdu dodal tieto relevantné skutočnosti:

„Dolu podpísaný JUDr. Peter Peružek, advokát ako právny zástupca sťažovateľky [REDAKOVANÉ] uvádzam, že súhlasím, aby sa upustilo od ústneho pojednania veci. K prípisu Okresného súdu Piešťany uvádzam, že súd nepochybnil, že v predmetnom konaní nastali prietahy, ktoré v podstate odôvodnil tým, že Okresný súd Piešťany je personálne poddimenzovaný. Z prehľadu úkonov vyplynulo, že od 30.07.2013 v podstate súd nevykonal do dňa podania sťažnosti ani jedno pojednávanie. Záverom dodávam, že od 29.06.2015 do dňa vyhotovenia tohto písomného vyjadrenia súd napriek písomnej špecifikácii svedkov doteraz nevytýčil termín pojednávania a teda opätovne nastávajú prietahy v konaní.“

3. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa

s ich stanoviskami k opodstatnenosti sťažnosti dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

4. Pokiaľ ide o chronológiu úkonov okresného súdu v napadnutom konaní, ktoré popísala predsedníčka súdu a sú uvedené v bode I/2.1 tohto nálezu, rovnaké relevantné skutočnosti zistil aj ústavný súd z obsahu zapožičaného súvisiaceho spisu, túto chronológiu nespochybnila ani sťažovateľka v stanovisku svojho právneho zástupcu, preto ústavný súd opomenul duplicitné opísanie týchto úkonov, keďže skutkové okolnosti danej veci sa spornými nestali.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. (...)

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'účinenie.

Predmetom tohto konania pred ústavným súdom bolo posúdenie toho, či postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 13 C 85/2012 dochádza k porušovaniu základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného

v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných priet'ahov(...)

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná(...)

Ústavný súd si pri výklade „práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov“ garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o „právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote“, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03).

Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu. Samotným prerokovaním veci na štátnom orgáne sa právna neistota osoby neodstráni. Až právoplatným rozhodnutím súdu sa vytvára právna istota. Pre splnenie ústavného práva zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy nestačí, aby štátny orgán vec prerokoval. Ústavné právo na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov sa zásadne naplní až právoplatným rozhodnutím štátneho orgánu, na ktorom sa osoba domáha odstránenia právnej neistoty ohľadom svojich práv (II. ÚS 26/95).

Ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou pripomína, že nielen nečinnosť, ale aj nesprávna a neefektívna (nesústredená) činnosť všeobecného súdu môže zapríčiniť porušenie ústavou zaručeného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov (napr. IV. ÚS 22/02, III. ÚS 103/09).

Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo alebo nebolo porušené právo na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov garantované v čl. 48 ods. 2 ústavy, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu najmä podľa týchto troch základných kritérií: zložitosť veci, správanie účastníka konania a postup súdu (napr. I. ÚS 41/02). V súlade s judikatúrou ESLP ústavný

súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02). Podľa rovnakých kritérií ústavný súd postupoval aj v danom prípade.

1. Pokiaľ ide o kritérium zložitosti veci, ústavný súd konštatuje, že dĺžka posudzovaného konania do januára 2013 bola skutočne ovplyvnená po skutkovej stránke nekvalifikovaným návrhom, tak ako na to poukázala aj predsedníčka okresného súdu, pričom ústavný súd na túto skutočnosť prihliadol pri úvahe o výške finančného zadosťučinenia. Neskôr však postup súdu nebol závislý od skutkovej zložitosti veci. Po právnej stránke možno danú vec považovať za štandardnú, nijako sa nevymykajúcu bežnej rozhodovacej činnosti všeobecných súdov.

2. Pri hodnotení podľa ďalšieho kritéria, teda správania sťažovateľky v preskúmvanej veci, ústavný súd už po januári 2013 nezistil žiadnu významnú okolnosť, ktorá by mala byť osobitne zohľadnená na jej ťarchu pri posudzovaní otázky, či a z akých dôvodov došlo v tomto konaní k zbytočným prietahom. Pokiaľ sťažovateľka podala vo veci nepresný žalobný návrh, v januári 2013 požiadala o právnu pomoc, a splnomocnený právny zástupca už bol súčinný s okresným súdom.

3. Napokon sa ústavný súd zaoberal postupom okresného súdu a konštatuje, že okresný súd bol v predmetnej veci od 6. júna 2013 do 10. februára 2015 jednak nečinný, alebo neefektívne činný, pretože vykonával úkony, ktoré nesmerovali k odstráneniu právnej neistoty sťažovateľky. Okresný súd teda minimálne 30 mesiacov vo veci nevykonával efektívne úkony smerujúce k odstráneniu právnej neistoty, v ktorej sa sťažovateľka počas napadnutého konania nachádza, čo je základným účelom práva zaručeného v citovaných článkoch ústavy a dohovoru (pozri napr. I. ÚS 41/02). K prietahom pritom iba v počiatočnom štádiu konania došlo v dôsledku zložitosti veci (nekvalifikované podanie sťažovateľky), ale najmä v dôsledku postupu okresného súdu. Na skutočnosť, že „*k prietahom zo strany súdu v predmetnom konaní došlo z dôvodu nedostatočnej personálnej obsadenosti súdu*“, na ktorú v danej veci poukázala predsedníčka okresného súdu, nebolo možné prihliadať. Ústavný súd už v podobných súvislostiach viackrát vyslovil (pozri napr. I. ÚS 23/03 a v ňom cit. predchádzajúcu judikatúru ústavného súdu), že

nedostatočné personálne obsadenie súdu a nadmerné množstvo vecí, v ktorých sa musí zabezpečiť súdne konanie, by mohlo len dočasne ospravedlniť vzniknuté prieťahy, a to len v tom prípade, ak sa na ten účel prijali včas adekvátne opatrenia. Ústava v čl. 48 ods. 2 zaväzuje predovšetkým súdy ako garantov spravodlivosti, aby prijali príslušné opatrenia umožňujúce prerokovanie vecí – a teda vykonanie spravodlivosti – bez zbytočných prieťahov. I keď nie všetky nástroje na vyriešenie tzv. objektívnych okolností, na ktoré predsedníčka okresného súdu poukazuje, sa nachádzajú v dispozičnej sfére vedenia súdu či konajúceho sudcu, nemožno systémové nedostatky v oblasti výkonu spravodlivosti pripisovať na ťarchu účastníkov súdneho konania a mieru ochrany ich práva zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy oslabiť poukázaním na dlhodobu obmedzenú personálne kapacity príslušných súdov (pozri napr. I. ÚS 119/03). Okrem uvedeného ústavný súd opakovane zdôraznil, že pri posudzovaní toho, či bolo porušené právo sťažovateľa na prerokovanie vecí bez zbytočných prieťahov, posudzoval postup súdu, a nie to, či toto právo bolo porušené činnosťou (nečinnosťou) alebo postupom konkrétneho sudcu vybavujúceho danú vec. Preto pri posudzovaní odôvodnenosti sťažnosti nebolo možné prihliadnuť ani na rozhodnutie Najvyššieho správneho súdu Českej republiky č. k. 16 Kss 9/2013-91 z 20. marca 2014, teda na skutočnosti súvisiace s prípadnou disciplinárnou nezodpovednosťou zákonného sudcu, na ktoré poukázala predsedníčka okresného súdu vo svojom vyjadrení.

Vzhľadom na uvedené dôvody ústavný súd vyslovil porušenie základného práva sťažovateľky na prerokovanie predmetnej veci bez zbytočných prieťahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru, tak ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia v bode 1.

4. V nadväznosti na tento výrok a v záujme efektívnosti poskytnutej ochrany sťažovateľke ústavný súd vo výroku tohto rozhodnutia v bode 2 prikázal okresnému súdu podľa čl. 127 ods. 2 ústavy a § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde konať vo veci bez zbytočných prieťahov.

5. Podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd priznať tomu, koho základné právo alebo sloboda sa porušili, aj primerané finančné zadosťučinenie.

Sťažovateľka požadovala priznať finančné zadosťučinenie v sume 3 320 € „z dôvodu porušenia práva na prerokovanie svojej veci bez zbytočných prietáhov - nedostatočne rýchle konanie Okresného súdu Piešťany, ktoré sťažovateľ odôvodňuje tým, že v tomto konaní súd nezabezpečil a neposkytol ústavou garantované právo na súdnu a inú právnu ochranu a ani neodstránil stav právnej neistoty“.

Vzhľadom na okolnosti danej veci ústavný súd dospel k názoru, že len konštatovanie porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nie je dostatočným zadosťučinením pre sťažovateľku. Ústavný súd preto uznal za odôvodnené priznať jej aj finančné zadosťučinenie podľa citovaného ustanovenia zákona o ústavnom súde, ktoré podľa zásad spravodlivosti a s prihliadnutím na všetky okolnosti zisteného porušenia jej práv, ako aj na jej podiel na predĺžení konania v jeho počiatočnom štádiu považuje za primerané vo výške 1 000 €.

Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia v bode 3.

6. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Sťažovateľke vznikli trovy konania z dôvodu právneho zastúpenia advokátom za tri úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia z 19. septembra 2014, spísanie ústavnej sťažnosti z 19. septembra 2014 a písomné stanovisko k vyjadreniu okresného súdu z 25. novembra 2015). Za dva úkony vykonané v roku 2014 patrí odmena v sume dvakrát po 134 € a režijný paušál dvakrát po 8,04 € a za jeden úkon vykonaný v roku 2015 patrí odmena v sume 139,83 € a režijný paušál 8,39 € (v zmysle § 1 ods. 3, § 11 ods. 2 vyhlášky

Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov), preto trovy právneho zastúpenia sťažovateľky predstavujú celkove sumu 432,23 €.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd o uplatnených trovách konania sťažovateľky rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 4 výroku tohto rozhodnutia.

7. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok, treba pod právoplatnosťou rozhodnutia uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 21. januára 2016